

# BISERICA și SCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

<p><b>PREȚUL ABONAMENTULUI.</b></p> <p>Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor. Pentru România și străinătate: Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.</p>	<p><b>PREȚUL INSERȚIUNILOR :</b></p> <p>Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte 8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.</p>	<p>Correspondențele să se adreseze Redacțiunei <b>„BISERICA și ȘCOALA“</b> Ear banii de prenumerațiune la TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.</p>
---	--	---

Nr. 148 M.

Anul 1903.

## IOAN,

**din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericii ortodoxe în Transilvania și mitropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, cavaler al ordinului „Coroana de fer clasa II“, și proprietar „Crucei cei mari a ordinului Francisc Iosif I“.**

Facem cunoscut tuturor, cărora se cuvine, că după-ce Cristos adevăratul Dumnezeu, cela-ce în chipul limbilor de foc a trimis din ceriu pe preasfântul Duch peste sfinții săi învățăcei și Apostoli, — a așezat prin lege în sfânta sa biserică graduri și tagme superioare, alegând aceleiași sfinte biserici Apostoli, episcopi și păstori, dela cari îndreptătorii bisericii lui Dumnezeu și păstorii turmei lui Cristos, până în ziua de astăzi, prin primire unul dela altul se făcură demni a fi părtași acelor daruri și dăruiri; și după-ce prin încetarea din viață a fericitului Episcop Iosif Goldiș, din eparchia Aradului, aceeași eparchie scutită de Dumnezeu, a rămas fără arhipăstor; ear' oficiul Nostru mitropolitan, care după Dumnezeu îl avem dela sfânta noastră biserică cu preagrațioasa voie a Majestății Sale cesare și apostolice-regie pentru Românii greco-orientali din Ungaria și Transilvania, poștește dela Noi a Ne îngriji pentru eparchiile mitropoliei Noastre și a le da acelora episcopi prin alegerea persoanelor iubitoare de Dumnezeu, demne și îmbrăcate cu însușirile, ce se cerer la purtarea jugului evangelic, ca așa drept să se îndrepteze cuvântul adevărului lui Dumnezeu:

Noi având în vedere votul reprezentanților clerului și poporului din eparchia vacantă a Aradului pronunțat în Sinodul aceleiași eparchii la 30 Ianuarie a. c., și făcând în partea aceasta cercetare cu amănuntul în Sinodul Nostru arhieresc la

25 Februarie a. c. — am aflat, că alesul acelui-ași cler și popor, iubitul de Dumnezeu protosin-cel mai apoi archimandrit **Ioan Ignatie Papp**, recomandat prin tăria lui în credința ortodoxă și în legea sfintei noastre biserici răsăritene, prin activitatea lui în oficiile sale de până acum și prin viață onestă, fiind Noi încredințați și despre neclătită lui credință și supunere către Majestatea Sa cesară și apostolico-regie **Francisc Iosif I.**, către preainalta casă domnitoare, precum și către constituțiunea și legile patriei, — este calificat pentru promovare la demnitatea de episcop al eparchiei Aradului, și după-ce alegerea lui de episcop al acestei eparchii fu preagrațios întărită de Majestatea Sa cesară și apostolico-regie cu preainalta rezoluțiune din 27 Martie nou a. c. Noi pe același iubit de Dumnezeu, archimandrit **IOAN IGNATIE PAPP**, prin puterea dată Nouă dela Dumnezeu, cu împreună-lucrarea preasfințitului frate în Cristos, a iubitului de Dumnezeu episcop al eparchiei Caransebeșului **Nicolae Popea**, chemând darul preasfântului Duch, în ziua de astăzi, în biserica Noastră mitropolitană din Sibiu, l'am chirotonit de arhieru și l'am instituit de Episcop al Aradului și al tuturor orașelor și satelor, care se țin acum, sau se vor ținea în viitor de scaunul episcopesc al Aradului; primind dela dînsul profesiunea credinței și apromisiunile date în scris și cu cuvântul în fața bisericii, și sperând foarte, că acelea toate le va ținea nevătămate, și va observa și către Umilința Noastră ascultarea cuvenită după ordinea canonică.

Despre toate acestea dar' emitem și dăm la mâna numitului nou-chirotonit episcop **IOAN IGNATIE PAP**, Gramata aceasta a Noastră, ca document despre aceea, că prin darul preasfântului Duch, care toate le împlinește, dînsul este înrăscut cu demnitatea arhierescă și cu iurisdicțiune episcopescă în eparchia Aradului, având dar și putere de a pune după prescripțiile sfintei no-

stre biserici răsăritene cetitori, cantori, ipodiamoni, diaconi, presbiteri și protopresbiteri la bisericile eparchiei Aradului, eventual egumeni și archimandriți la monăstirile acestei eparchii după rîndul ierarhic din provincia noastră mitropolitană, și a face în eparchia sa toate celea ce lui, ca unui episcop se cuvin spre edificarea spirituală a turmei sale! recomandăm deodată tuturor celor de statul preoțesc și întregului popor ortodox din eparchia Aradului, precum și din alte părți ale provinciei Noastre mitropolitane: ca pe același mai sus numit Episcop de atare să-l cunoască și respecteze, ear' deosebi cei din eparchia Aradului, să i-se plece cu toată voia, să-i arete în toate supunere și ascultare ca fi sufletești, privindu-l și venerându-l întru toate ca pe Episcopul, învățătorul și păstorul lor, care este următor sfinților Apostoli ai lui Iisus Cristos Mântuitorului, căruia se cuvine toată mărirea, onoarea și închinăciunea întru toți vecii.

S'a dat în reședința Noastră arhiepiscopoească-mitropolitană din Sibiu, la 23 Aprilie, anul Domnului 1903.

## Cuvântare

rostită la instalarea Sa în scaunul episcopiei Aradului, de P. S. Sa Dl Episcop Ioan I. Papp.

In numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duch.

»Și eu pururea cu tine, ținut-m'ai de mîna dreptei mele și întru sfatul Tău m'ai povățuit și cu mîrire m'ai primit.«

(Ps. 72 v. 23 și 24).

Prea Cuvioase D-le Mandatar mitropolitan!  
Iubiții mei fi sufletești!

Pe baza alegerii și întăririi mele de episcop, învrednicindu-mă și eu a primi preasfințitul dar al arhieriei și acum prin actul introducerii îndeplinite deodată cu gramata mitropolitană, dându-mi-se și jurisdicțiunea canonică preste diecesa Aradului cu întregul ei teritor de astăzi, cu credința în Dumnezeu m'am apropiat și cu dragoste către sfântă biserică lui stau lângă acest scaun de cea mai înaltă distincțiune pentru oricare servitor al altarului Domnului.

Dar' mai înainte de a urca treptele și a mă așeza în acest scaun, în simțul meu de mulțumită pentru bunătatea nemărginită a lui Dumnezeu către neamul omenesc, în simțul meu de grațitudine și umilință pentru deosebita grație dumnezeiască revărsată asupra mea și în conștiința puținătății mele față cu atotputernicia lui Dumnezeu, către Tine Doamne al puterilor, al păcii și al iubirii îmi ridic ochii minții și ai inimii mele

și mă întreb cu Psalmistul: „Cine e Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru“ (Ps. 76 v. 14) și tot cu Psalmistul răspund: »Tu ești Dumnezeu carele faci minuni« (v. 15); și sub impresiunea acestui moment de emoțiune sufletească nu pot înăduși exclamarea: „Mare ești Doamne și minunate sunt lucrurile Tale și nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale“ !!

Tu Doamne al bunătății, care vezi inimile și rărunchii fiecăruia, vezi și credința și smereția mea; Tu toate le știi și știi și aceea, că eu în conștiința neajunsurilor mele personale și în abnegațiunea ce mi-am impus, nu am rîvnit nici după mărirea trecătoare, nici după demnități înalte și dacă totuși am ajuns la treapta arhieriei, numai Ție am să-Ți mulțumesc, căci Tu m'ai chemat și m'ai ales dintre aleșii Tăi, și numai Tu m'ai făcut pe mine Ție vas ales prin darul Tău cel sfânt și după cum zice despre sine Apostolul neamurilor în cartea către Galateni cap. 1 v. 15: „ear' când bine a voit Dumnezeu, cel-ce m'a ales pe mine din pîntecele maicii mele și m'a chemat prin darul său“ așa pot zice și eu, că numai Tu Doamne, care ai fost scutul și spriginitorul părinților mei, Tu ai fost și ocrotitorul și apărătorul vieții mele, și precum m'ai adus dintru ne-ființă la ființă, m'ai și trecut nevătămat prin valurile viforoase ale vieții și acum când a venit plinirea vremii, Tu însu-Ți după voința Ta preainaltă, prin sfatul Tău cel prea mare și cu înțelepciunea Ta cea negrăită m'ai ales și ridicat la aceasta demnitate rezervată pentru plăcuții Tăi, deci să nu-mi fie a mă lăuda, decât în crucea Domnului, când mă folosesc de cuvintele acelui Psalmist: »Și eu pururea cu Tine, ținut-m'ai de mîna dreptei mele și întru sfatul Tău m'ai povățuit și cu mîrire m'ai primit«. Ps. 72 v. 23 și 24.

Pétruns de acestea și alte asemenea cugătări evlavioase, condus de sentimentul umilinței și al mulțumitei către Dumnezeu și de sentimentul recunoștinței și al grațitudinii către toți factorii, cari au concurs și au promovat înaintarea, mea **urc acum** treptele și **mă așez** în acest scaun spre semn vedit, că prin aceasta ca și episcop instituit canoniceste am luat în mână conducerea diecesei, precum cărmaciul ia în mîinile sale conducerea corabiei.

Și când o fac aceasta nu pot perde din vedere, că precum din sîmul poporului m'am ridicat pentru popor sunt și pus în acest scaun, precum au fost puși și toți ierarhii bisericești după cum ne învață și marele apostol al ginților în cartea către Evrei cap. 5 v. 1. »că tot arhiericul, care se ia din oameni, pentru oameni se pune spre ceea dumnezeiești ca să aducă daruri și jertfe pentru păcate,“ dar tocmai că dintre oameni sunt luat și pentru oameni sunt pus

și eu, nu voi perde din vedere, că serviciul l'am început din treapta cea mai inferioară, și încrederea superiorității mele și încrederea reprezentantei clerului și a poporului credincios m'au înaintat tot treptat până ce am ajuns la aceasta demnitate rezervată pentru prea puțini muritori; dar tocmai de aceea nu voi perde din vedere, că *toiagul acesta* ca simbol al păstoririi nu-mi este dat ca să bat, ci ca să apăr turma, ear această mantauă care împodobește umerii și corpul meu, îmi este și-mi va rămânea simbolul obligamentului de a aduna și a cuprinde cu brațe părintești pe toți credincioșii, și a ocroti sub scutul meu toate instituțiunile religioase morale și culturale a le bisericei întocmai precum găina ocrotește și încălzește puii sub aripele ei de mamă.

Eată dară *programa care știu că o așteptați dela mine în momentul ocupării scaunului arhieresc.*

Și conștiu de datorințele și de drepturile mele, sunt conștiu și de răportul duhovnicesc, care în mod natural s'a încheiat între mine și diecesă la actul alegerii mele de episcop, precum conștiu sunt și de legătura sfântă, care s'a întărit și sigilat între mine și între clerul și poporul credincios din eparchia Aradului, prin actul hirotoniei mele întru episcop și prin actul introducerii mele în acest scaun.

De după această legătură duhovnicească devenind eu vouă Părinte, ear voi mie fii sufletești, sub raportul acestei legături nici nu aş putea da altă expresiune simțului conștiinței mele de datorință, decât să rog cu osârdie pe Domnul puterilor cu cuvintele Psalmistului: „*Poruncește Dumnezeule puterii Tale, întărește aceasta carea ai făcut între noi*“. Ps. 67 v. 29, — întărește Doamne legătura sfântă, raportul de părinte și fiii, întărește dragostea bisericii spre mine și a mea spre biserica Ta, ear prin biserica Ta spre fiii mei sufletești și spre tot sufletul creștinesc, ca astfel căldura credinței noastre să fie plină de Duhul sfânt, de acel dar dumnezeesc, care încălzește inimile spre bine și care, ca și razele soarelui străbate și prin încuietorile ușilor ferecate și prin vizuniile pământului, și ca atare inveselește natura, dă bolnavilor speranță de viață, celor închiși nădejde de scăpare și asigură fericire tuturor, cari cred în puterea Preasfintei Treimi; dar trebuie să mă rog Domnului și cu însuși cuvintele cu cari sa rugat mântuitorul Iisus Cristos, și cari le aflăm la s-tul apostol și evangelist **Ioan** cap. 17 v. v. 11: „*Părinte sfinte! pe cari i-ai dat mie păzește-i întru numele Tău, ca să fie una precumși noi.*

Și când ca arhieru pronunț aceste cuvinte ca și o dorință ferbinte a sufletului meu, sunt convins că ele corăspund și dorinței sufletului vostru, și astfel acum când din înălțimea acestei

poziții arunc privirea mea asupra voastră, sub impresiunea legăturii sfinte dintre noi și în conștiința datorinței la care sunt chemat, ochii inimii și ai sufletului meu nu pot rămânea în cadrul îngust al păreților acestei sfinte biserici, ci ei percurg teritorul întregii diecese dela răsărit până la apus, și dela meazăzi la meazănoapte și făcând aceasta revistă cum face păstorul conștiu revista staulului turmei sale, am înaintea ochilor tabloul adevărat al stării diecesei mele.

În acest tablou ca și într'o oglindă ved cu ochii liberi atât partea netedă, cât și cea gronțuroasă a stărilor din diecesă; ved și fața și dosul lucrurilor, ved cât este de mult secerișul, ved numărul secerătorilor precum și zelul și interesarea lor de muncă în agrul Domnului, cu un cuvânt ved atât lipsele și trebuințele din afară, cât și neajunsurile din centru.

Îmi ved frumoasa și sublima misiune de a stăruî și a lucra de o parte pentru desvoltarea și întărirea simțului religios pentru ridicarea culturii intelectuale și a vieții morale, dar ved de o altă parte și datorința, de a îmbina darul cu rugăciunea, mila cu adevărul, pacea cu dragostea, rigoarea cu dreptatea ca astfel să împac ceriul cu pământul, pe om cu Dumnezeu.

Și când le iau aceste de problema conducerii și activității mele, am în vedere nu numai interesele bisericii, ci am în vedere și interesele bine pricepute ale iubitei noastre patrii comune, pentru-că convins sunt, că religiositatea, moralitatea și cultura intelectuală tocmai așa sunt baza de existență a credincioșilor ca și a cetățenilor. a patriei ca și a bisericii.

Cultivarea credinței neclătite și a alipirei omagiale față de Înaltul Tron al Maiestății Sale, preagrațiosului nostru împărat și Rege apostolic, cultivarea iubirei de patrie; respectul și supunerea față de Înaltul Guvern și față de legile țării mi-o împune nu numai *poziția mea*, ci ni-o împune însași biserica noastră conform poruncii Domnului „*Dați cele ce sunt ale împăratului împăratului și celea ce sunt alui Dumnezeu lui D-zeu,*“ Mateiu cap. 22 v. 21. nu altcum ni-se împuneși prin cuvintele marelui apostol Pavel în cartea *către Romani* cap. 13, v. 9. „*Tot sufletul să se supună stăpâniilor celor mai înalte, pentru că nu este stăpânire fără numai dela Dumnezeu . . . Dați tuturor celea ce sunt cu datorie, celui cu dajde dajde și celui cu cinste, cinste.*“ Dar împlinirea acestor datorințe au fost și o virtute a străbunilor nostri și ea ni-se împune și nouă întocmai precum ni-se împune și întreținerea bunelor relații cu connaționali și confesionali nostri precum și cu credincioșii altor confesiuni cu cari Dumnezeu ne-a așezat pe acest pământ al iubitei noastre patrie comună și cu cari împreună coblucram și chemați suntem a conluc

ra, pentru susținerea ordinii morale și pentru întărirea dragostei întru legătura păcii în biserică și în societate.

Deci intențiunile și datorințele mele nu sunt și nu pot fi altele decât promovarea intereselor binepricute ale bisericii și ale patriei noastre în spiritul evangheliei, a păcii și a dragostei creștine și de acest Duh al bisericii lui Cristos, al binelui comun doresc și voi lucra să se inspire tinerimea încă din școale, acelaș Duh să se propage și în biserică ca astfel să-și poată afla loc și în viața socială.

Întru realizarea tuturor acestor dorințe însă prevăd eu și greutățile, ce pot obveni dar bun este Domnul. Lupta cu greutățile a fost soarta bisericii noastre dela începutul întemeierii ei prin Iisus Cristos, dar greutățile nu au să mă împedecă în modul meu de cugetare și acțiune spre realizarea programei mele de mai sus, pentru că credința în Dumnezeu și dragostea către învățăturile lui sfinte au îmbărbătat pe protopărinții nostri la lupta de rezistență și de apărare și i-a întărit în speranța învingerii contra tuturor momelilor, încercărilor și ispitelor vieții, și cu aceste două talismane, ca și cu arme puternice luptând ei, au și ieșit învingători, ne-au mântuit și ne-au predat biserica moștenire neîntinată, nespurcată și fără prihană, întocmai precum au primit-o dela apostolii Domnului. Deci inspirându-ne și noi de puterea acestor două virtuți creștine, cu înlesnire vom lupta și noi contra ispitelor și greutăților vieții, pentru-că unde lucrează dragostea, isvorește pacea, ear unde acestea două daruri află locaș curat în inimile credincioșilor, greutățile dispar, cum dispăre roaua de naintea razelor soarelui.

Dar' realizarea tuturor acestora eu o fac și trebuie să o fac pendentă dela lucrarea sistematică și armonică a întregului organism, din care e compusă biserica noastră și dela spriginul călduros al tuturor factorilor chemați a promova interesele bisericii, pentru-că nici după natura fizică a firei omenești, nici după forma de guvernare a bisericii noastre, fără ajutorul acestui organism nici eu nici alta persoană, fie aceea ori și care, nu se poate angaja cu speranță de rezultat la luptă cu greutățile provenitoare din diferite părți.

Sprrijinit însă cu căldura dragostei din partea celor chemați, sperez a lupta cu înlesnire și cu rezultat vizibil pe toate liniile și spre acest scop și în această direcțiune cer angajamentul tuturor credincioșilor, sprijinul și ajutorul tuturor organelor, cărora li-s'a dat vre-un rol în viața noastră socială și în corporațiunile noastre bisericesti.

*Preacuvioase D-le Mandatar!*

Mulțumindu-ți de buna voință și osteneala ce ai manifestat și la această ocaziune întru inte-

resul comun al diecesei noastre, Te rog să duci Înalt Prea Sfințitului nostru stăpân, D-lui arhiepiscop și mitropolit mulțumita mea sinceră și espreșiunea stimei și reverinței mele cu adausul: că precum îmi susțin dreptul a apăra interesele eparchiei mele îmi recunosc și datorința de a-l spriginii în toate acțiunile cari tind la promovarea intereselor generale ale bisericii.

După toate acestea închinându-mă Ție cu umilință, Doamne al puterilor și rugându-Te cu dulcele Tău Fiu: „Să păzești întru numele Tău, pe cari i-ai dat mie.“ Te rog și cu David: „inimă curată zidește întru mine Dumnezeuule și cu Duh stăpânitor mă întărește.“ Tu Dumnezeuule milei și al îndurărilor, care cu înțelepciunea Ta negrăită conduci destinele indivizilor și ale popoarelor și cu bunătatea Ta cea nemărginită faci cu noi după blândețele Tale, fă și cu mine semn spre bine și precum prin unul născut Fiul Tău ai trimis pe pământ pace și între oameni bunăvoire, întărește-mă și pe mine întru frica Ta, ca cu ajutorul Tău cel sfânt deodată cu suirea mea pe acest scaun, să se întrupeze și să se întărească și în aceasta diecesă dragostea creștină și bunăînțelegeria între toți fiii bisericii și cetățenii patriei, ca și prin aceasta să se preamărească preasfințit numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duch. Amin.

## Instalarea P. S. Sale D-lui episcop Ioan I. Papp.

Ziua de azi a fost o sublimă sərbătoare pentru eparchia noastră, căci mult așteptatul mire al sfintei noastre biserici, doritul stăpân, venit-a în numele Domnului în stăpânire să ia conducerea turmei cuvântătoare.

La frumosul act al instalării episcopului nostru chematu-ne-au campanele catedralei, și în sunetul lor armonios stăpânul intră în a Sa catedrală, întimpinat cu „Ingeral a strigat...“ de corul institutului nostru pedagogic-teologic, și de pleiada preoților, cari conform ritului au întimpinat în ușa bisericii pe Stăpânul, în următoarea serie:

Aug. Hamsea, archimandrit, Vasile Mangra, vicar episcopesc; protopopii: C. Gurban, V. Beleş, G. Popovici, Dr. Trailescu; Dr. Tr. Putici, Procopie Givulescu; diaconii V. Mihulin, Dr. I. Suciș și Dr. T. Botiș.

Ajuns în fața altarului, P. S. Sa binecuvântând poporul, corul cântă: „Pre stăpânul...“

Având a se îndeplini formalitățile instalării, pe când P. S. Sa se îndreptează și ia loc pe treptele scaunului episcopesc, P. C. Sa, d-l Dr. Eusebie Roșca, mandatar mitropolitan, îi adresează următoarele cuvinte:

*Preasfințite D-le Episcop!*

*Preastimați eparchioți ai eparchiei Aradului!*

La însărcinarea Esc. Sale I. P. S. D. arhiepiscop-mitropolit al nostru Ioan Meșianu, în ziua de Trei Ierarchi, adică la 30 Ianuarie a. c., în

calitate de mandatar mitropolitan, tot în acest sfânt lăcaș — am condus Sinodul eparchial electoral, convocat, ca reprezentanții credincioșilor acestei eparchii, după libera lor voință, — cum acest drept este dat eparchioților fiecărei eparchii, să-și aleagă pe fiitorul lor părinte sufletesc.

Cu multă plăcere pot constata, că votul Sinodului a întimpinat consensul tuturor factorilor competenți; pentru-că Preasfințitului Sinod episcopesc la 25 Februarie a. c. esaminând actul alegerii din punctul de vedere canonic, l'a aflat neescepționabil, ear' pe alesul, vrednic pentru chemarea apostolică de episcop.

În urma votului și a Preasfințitului Sinod episcopesc, conform normelor în vigoare, I. P. Sa Dl archiepiscop-mitropolit, în calea sa, prezentând actul alegerii Majestății Sale gloriosului nostru Domnitor, împărat și rege, pentru preainalta întărire a alesului episcop, Majestatea Sa prin preagrațioasa rezoluțiune din 27 Martie n. a. c. s'a îndurat a întări pe alesul de episcop al eparchiei de Dumnezeu scutită a Aradului.

Votul Sinodului eparchial întimpinând deci consensul tuturor factorilor competenți, la 4 Aprilie a. c. alesul a depus jurământul de fidelitate înaintea Majestății Sale, ear' la 23 Aprilie a. c. prin I. P. S. Dl archiepiscop-mitropolit, cu împreună lucrarea Preasfinției Sale Dlui episcop al diecesei Caransebeșului Nicolae Popea, a fost chirotonit întru archiereu, și astfel, eată sosit momentul, când satisfăcându-se tuturor recerințelor canonice și normelor în vigoare, aceasta eparchie, după o veduvie destul de îndelungată — mai bine de un an — își redobândește pe mirele său iubit, ear' eparchioții pe părintele lor sufletesc.

Tot din însărcinarea și încrederea — mie mult prețuită — a preabunului și preavrednicului nostru mitropolit, conform mandatului din 23 Aprilie a. c. Nr. 157 M., în conformitate și cu dispozițiunea cuprinsă în § 105 din legea noastră bisericească organică, tot în calitate de mandatar mitropolitan, prezentându-mă în catedrala eparchiei pentru a introduce în scaunul său episcopesc pe Preasfințitul Domn *Ioan I. Papp*, pe când îmi iau voie a Vi-l prezenta în aceasta calitate, înaintea de toate împărtășesc iubiților eparchioți gramata mitropolitană de următorul cuprins: (P. C. Sa cește Gramata mitropolitană, apoi urmează):

Constat mai departe, că prin literele circulare ale I. P. S. Sale Dlui Archiepiscop cu d-to 23 Aprilie a. c. Nr. 157 M., toate acestea s'au adus și în special la cunoștința tuturor organelor de conducere din eparchie; deci premise acestea, conform însărcinării și misiunii mele: prin aceasta pe *Preasfințitul Domn Episcop Ioan I. Papp* îl declar de introdus în scaunul său episcopesc al eparchiei de Dumnezeu scutite a Aradului, având din acest moment a esercia și

usa de toate drepturile împreunate cu darul archierii și jurisdicțiunea episcopescă, și poftind totodată pe eparchioții săi: ca să-i dea ascultarea cuvenită; să-l întimpine în toate afacerile lor cu încredere și iubire fiască, stimând într'însul pe părintele lor cel sufletesc, care cu abnegațiune apostolică și-a luat de a sa problemă, îngrijirea de fiii săi sufletești, cârmuirea maicei biserici, pentru a o conduce la limanul mântuirii și fericirii.

#### *Preasfințite D-le Episcop,*

Sunt convins, că ori cât a-Ți fi de satisfăcut în nobilele aspirațiuni, că din încrederea iubiților eparchioți, din grația gloriosului nostru Domnitor Impărat și Rege și mai presus de toate din îndurarea nemărginită a totputernicului D-zeu, sunte-Ți ajuns la cel mai înalt grad ierarhic, în vederea neajunsurilor noastre omenești nu puteți fi esempt de o îngrijire, în fața responsabilității celei mari înaintea oamenilor și a părintelui nostru ceresc, care responsabilitate Vă incumbă începând din acest moment; pentru că cartea trecutului și desvoltării bisericii noastre creștine ne spune, că apostoli și ierarhi, înzestrați cu lumina științei; înarmați cu tăria credinței, însuflețiți de rezoluțiunea abnegațiunei pentru propoveduirea cuvântului lui Dumnezeu și învățeturile mântuitoare ale Fiiului Seu, numai cu hesitare și numai la insistența credincioșilor au primit apostolica misiune, deși de altă parte tot în această carte aflăm, că tocmai acei ierarhi umiliți în conștiința despre neajunsurile lor omenești, dar stăpâniți de rîvna realizării idealului ce-l urmărește credința creștină, având pururea de model vieată pământească a Mântuitorului nostru Iisus Cristos și a apostolilor sei, adumbriți de darul Duhului sfânt, ce suplinește neajunsurile omenești, au rămas ca tot atâția fari luminători pentru posteritate și modele de virtuți pentru urmașii lor.

Trecutul activității Presfântiei Voastre în serviciul bisericii prestat în special acestei eparchii, în decursul cărui serviciu a-Ți înaintat din treaptă în treaptă, numai pe baza aprețierii bunelor servicii, esclusiv în virtutea ivredniciei personale; acest trecut Vă dă totodată garanța, că votul de încredere al reprezentanței supreme din eparchie este votul recunoștinței, și câtă vreme Vă-Ți persista și în aceasta înaltă demnitate a urma calea virtuților și abnegațiunei mai pe sus de ori-ce îndoială, Vă-Ți fi încungiurat de încrederea și iubirea fiiilor sufletești, ci ca unui bun părinte al lor nu Vă rămâne, decât că iubind pe toți de-o potrivă, se îmbărbătați pe cei ce îmbărbătare așteaptă; se îndreptați pe cei ce îndreptare așteaptă, spriginind pe cei ce sprigin și ajutor așteaptă.

Ca fiu al acestei eparchii și ca un factor la reorganizarea bisericeii noastre ortodoxe române pe base constituționale, Preasfinția Ta ai avut ocaziune a cunoaște deaproape toate nuanțele vieții bisericești, precum și activitatea binefăcătoare a vrednicilor antecesori ai Preasfinției Tale, ear aceste împregurări Ți vor servi de busolă sigură, ca cu deplină siguranță să-Ți dezvolți activitatea apostolească, luând îndemn din faptele bune și mărețe ale înaintaților, cu nobila tendință de a fi un vrednic următor al lor, rămânând totdeauna neclintit în tăria convingerei, înfruntând cu abnegațiune ori-ce neajuns, căci astfel vei binemerita de recunoștința posterității, de iubirea și încrederea fiilor sufletești !

Trei sunt talismanele date noauă prin fiul lui Dumnezeu în învățăturile sale divine; trei sunt virtuțile morale ale credinței creștine; trei sunt idealurile ce trebuie să ne înfrumseze sufletul, partea divină din fiinta noastră omenească: credința, dragostea și speranța, și conduși în lucrările noastre de aceste virtuți, de acestea idealuri, înfruntăm ori-ce neajuns, ne asigurăm mărirea și fericirea eternă !

### *Preasfințite D-le Episcop !*

Dacă în rîndul îndeplinirii misiunii mele m'am văzut îndemnat a mă estinde și la aceste scurte aprecieri abstracte referitoare la chemarea apostolică de care m'ați învrednicit, o am făcut, pentru-că așa sunt convins, că satisfac dorinței și așteptărilor I. P. S. Domn și Stăpân al nostru pe care am onoarea a-l reprezenta, ear' urmând acum sentimentelor mele de devotament ce Vă păstrez, Vă doresc : Ca atotputernicul Dumnezeu să Vă lungească firul vieții până la adânci bătrânețe; activitatea apostolească să Vă fie încununată de succesele cele mai strălucite, spre mulțămirea sufletească a Preasfinției Voastre; spre binele fiilor sufletești; spre mândria eparchiei, și spre lauda bisericeii noastre ortodoxe-române.

Dupăce P. S. Sa răspunde alocuțiunei Mandatarului mitropolitan, progrediând la locul convenit, în fruntea preoților liturgisitori, se procedează la îmbrăcarea noului episcop cu ornatele sale, pe când corul cântă : „Impăratul ceriurilor.“ (gl. 8.)

Binecuvântând arhierul poporul adunat, corul cântă : „Pre stăpânul“ . . .

P. S. Sa hirotonește întru diacon pe Teodor Popa. Liturgia urmează. La hvod binecuvântă pe Procopie Givulescu, numit protopop al cercului Radna. După heruvic hirotonește P. S. Sa întru preot pe diaconul V. Mihulin, ear la sfârșitul serviciului divin împarte anaforă credincioșilor.

După săvîrșirea serviciului divin, care a avut loc la orele 12<sup>3/4</sup>, P. S. Sa, primește la Curtea episcopescă următoarele deputațiuni :

Mănăstirea H.-Bodrog, care îl felicită prin rostul egumenului Aug. Hamsea pe P. S. Sa, din incidentul intronării sale în scaunul episcopesc.

Sinodul eparchial și consistoarele din Arad și Oradea-Mare, ale căror sentimente de alipire și devotament le talmăcește P. C. Sa părintele vicar V. Mangra.

Corpul profesoral al institutului nostru central, sub conducerea directorului C. Sa D-1 R. Ciorogariu. Comunitatea gr. cat. română, sub conducerea M. On. Dn. protopop G. Telescu.

Comunitatea bisericească ev. reformată sub conducerea destoinicului preot, a d-lui Csécsi.

Comunitatea israelită, sub conducerea avocatului dl Steinhardt.

Preoțimea diecesei, având ca orator pe preotul din Giula, G. Besan.

Representanța orașului Arad, prin primarul Institoris Kálmán și șeful de poliție Sarlot Domokos.

Învătătorii noștri, sub conducerea vice-președintelui reuniunii, Iosif Moldovan.

P. S. Sa cu dulci, pacinice și demne cuvinte a răspuns tuturor, accentuând specialul său interes și dragostea sa părintească, față cu reprezentanții corporațiilor noastre bisericești școlare.

Recepțiunile s'au terminat la orele 2 p. m. când s'a început banchetul fiind reținuți invitații parte la Curte, parte la sala „Millenium“, unde a presidat din încredințarea P. S. Sale D-lui Episcop P. C. Sa D-1 R. Ciorogariu.

Nrul 2274 1903.

Aducem la cunoștința candidaților de învățători, că în sensul Regulamentului pentru esamenele de cvalificațiune învățătorească, petițiile pentru admitere la examen de cvalificațiune învățătorească au să le subștearnă direct la Consistorul subsemnat până în 18/31 Maiu a. c. înstruat cu :

- 1) Atestat de botez.
- 2) Absolutor preparandial.
- 3) Tacsă prescrisă de §-ul 125 din Stat. Organic.

4) Candidații, cari deja sunt în funcțiune ca învățători, vor avea să prezenteze și atestat de serviciu, estradat de inspectorul școlar confesional sub care a servit.

Esamenele scripturistice se vor face în 22 Mai, (4 Iunie) — 24 Mai (6 Iunie) a. c., ear cele verbale în 2/15—1/18 Iunie a. c. la Seminarul diecesan.

Arad, la 28 Aprilie (11 Maiu), 1903.

Consistorul eparchial gr. or, rom. din Arad:

**Ioan I. Papp,**  
Episcop.

## Protocol

despre ședințele Sinodului eparchial din diecesa gr.-or. română a Aradului, ținute în sesiunea ordinară a anului 1903.

### Sedința V.

S'a ținut în 16/29 Aprilie 1903, la 10<sup>1</sup>/<sub>2</sub> ore a. m.

Președinte: P. C. Sa Părintele Archimandrit Ioan I. Papp.

Notar: Ioan Georgia.

**Nr. 37.** Presidiul prezintă următoarele esibite:

a) Rugarea comunei bisericești Groș, pentru ajutor în scopul edificării școlii confesionale;

b) Rugarea preotului Teodor Teaha din Câmp, spre a fi absolvat de plățirea taxei seminariale pentru întreținerea fiului său, restanță pe 2 ani;

c) Rugarea com. par. din Colești (protopresbiteratul Vașcău) pentru descrierea restanței de 38 cor. 18 fil., în contribuirea de 4 fil. de suflet;

d) Rugarea com. par. din Beliu, ca să se acoarde un ajutor anual permanent de 100 cor., din fondul diecesan, pentru școala confesională de acolo;

și e) Rugarea sinodului par. din Dumbrăvani, pentru un ajutor de 350 cor.

Să transpun comisiunii petiționare.

**Nr. 38.** Să ceteste protocolul ședinței a III-a și să verifice.

**Nr. 39.** Presidiul prezintă cererea de concediu a deputatului Ioan Papp, din cauza morbului, pe întreaga durată a sesiunii sinodale.

Concediul cerut se acoardă.

**Nr. 40.** Deputatul Dr. Aurel Halic adresează următoarea interpelare:

»Are înaltul presidiu cunoștință, că președintele consistorului din Oradea-mare a tras la răspundere pe deputații preoțești din părțile Bihorului pentru esercitarea dreptului lor de deputați sinodali în ședința a II-a extraordinară a sinodului din 1902, ținută la 20 Octomvrie și prin aceasta s'a atacat imunitatea deputaților sinodali?

Dacă nu are, îl rog să binevoiască a se informa în cauză, a desaproba acest fapt și a se îngrijii, ca în viitor asemenea cazuri să nu obvină.»

La această interpelare presidiul în sensul §-lui 66 din Reg. pentru afacerile interne ale Sinodului își rezervă dreptul de a da răspuns în decurs de 48 oare.

**Nr. 41.** Urmează la ordinea zilei continuarea referadei comisiunii școlare, care prin raportorul său Dr. George Popa, cu privire la

punctul din raportul senatului școlar din Arad, în care se raportează, că 31 comune, cu școale populare confesionale, nu sunt în stare să asigure învățătorului salariul minimal de 600 cor., propune, ear Sinodul:

avisează Ven. Consistor: că a), acele comune bis., cari sunt în apropierea geografică permisă de lege să se asocieze la susținerea unei școli comune; b) în comunele depărtate una de alta, să cerce a îmbia oficial preoțesc cu cel învățătoresc; și în fine c), să recurgă consistorul, din cas în cas, la resursele posibile pentru delăturarea acestui rău, pe lângă susținerea caracterului confesional al școlii și a autonomiei bisericeii.

**Nr. 42.** Partea ultimă a raportului școlar dela consistorul arădan, referitoare la visitarea școlilor prin inspectorii concernenți, la propunerea comisiunii:

Sinodul o ia la cunoștință.

**Nr. 43.** Urmează la ordinea zilei raportul senatului școlar din Oradea-mare, care la propunerea comisiunii:

se ia la cunoștință în general și în special.

**Nr. 44.** Cu privire la partea raportului senatului școlar din Oradea-mare, referitoare la inspecțiunea școlară, la propunerea comisiunii, sinodul

aproabă procedura Consistorului din Oradea-mare față de toate organele chemate a controla și supraveghia mersul învățământului, în aplicarea măsurilor disciplinare, în interesul ameliorării instrucțiunii populare, avisându-l ca despre rezultat să facă raport în proxima sesiune sinodală.

**Nr. 45.** La partea raportului școlar din Oradea-mare referitoare la prevederea școlilor cu învățători, considerând, că școlile rămân fără de învățători și acolo unde salariul corespunde legii și considerând, că diecesa numai pentru sine poate crește învățători pe spesele sale, sinodul la propunerea comisiunii școlare:

avisează ambele Consistoare, ca în alumneul pedagogic numai pe acei elevi să-i primească gratuit, cari împreună cu părinții lor să se deobligă în scris, că pentru fiecare an ținut gratuit are să servească ca învățător 2 ani în acel post, care-i va fi designat de consistoare, altcum vor fi îndatorați a restitui diecesei, pentru fiecare an ținut gratuit — suma de 200 cor.

**Nr. 46.** Urmează la ordinea zilei continuarea raportului comisiunii verificătoare, care în considerare, că protocelele despre alegerea deputaților mireni din cercul electoral al Chisețului din toate comunele, sunt în ordine, procedura colegiului de scrutinii e neescepționabilă, prin raportorul George Lazar propune, ear Sinodul:

verifică pe deputații Dr. Iosif Gallu și Damian Dragonescu.

**Nr. 47.** Același raportor, referitor la alegerea deputatului clerical din cercul Peștesului neaflând motivat protestul însinuat de Teodor Filip, propune, ear:

Sinodul verifică pe alesul deputat Andreiu Horvath.

**Nr. 48.** Același raportor cu privire la alegerea deputaților mireni din cercul Peșteșului, considerând, că actele electorale sunt în ordine, propune :

ear' Sinodul respinge protestul nemotivat și înaintat de aspirantul rămas în minoritate și verifică pe deputatul Paul Fășie.

**Nr. 49.** Același raportor propune, ear' Sinodul :

luând în considerare și voturile date în parochiile Beba-veche și Iancăhid verifică pe deputații mireni Dr. Nestor Opresan și Dr. Valerie Mezin, aleși în cercul B.-Comloșului.

**Nr. 50.** Urmează la ordinea zilei referada comisiunei organizatoare. Raportorul Petru Truța citește raportul Consistorului plenar din Arad, care :

Se ia la cunoștință în general.

**Nr. 51.** La desbaterea specială a acestui raport, punctele II, III, IV, V, VII și X la propunerea comisiunei :

Sinodul le ia la cunoștință.

**Nr. 52.** Punctul I al raportului Consistorului plenar, despre alegerea de Episcop, efectuită la 30 Ianuarie 1903, care a obținut și înalta aprobare din partea Majestății Sale Prea grațiosul nostru Impărat și Rege apostolic, comisiunea propune, ear'

Sinodul, actul de prea înaltă întărire și depunere a jurământului, îl ia la cunoștință și așteptând grabnica chirotonire și instalarea fericită a nou alesului Episcop al Eparchiei noastre, Ioan I. Papp, îi urează viață îndelungată și muncă rodnică pentru binele bisericii.

**Nr. 53.** La punctul VI referitor la proiectul de Regulament al afacerilor interne consistoriale, având în vedere, că Consistorul din Oradea-Mare a făcut și prezentat proiectul său de Regulament, la propunerea comisiunei :

Sinodul avisează Consistorul din Arad să facă și din partea sa aceasta lucrare, prezentând apoi ambele proiecte unei comisiuni sinodale constătoare din 6 membrii, a cărei alegere se decretează, având aceasta comisiune sub presidiul Episcopului a lua în desbatere ambele proiecte și pe baza acestora și a propriei sale lucrări, a prezenta la proxima sesiune sinodală proiectul de Regulament în aceasta materie pentru decidera finală.

**Nr. 54.** În nex cu concludul precedent, în comisiunea sinodală, la propunerea raportorului :

Sinodul alege pe deputații :

1. Vasile Mangra ;
2. George Popovici, protopresbiter.
3. Dr. Nicolae Oncu ;
4. Vasile Goldiș ;
5. Dr. Ioan Suciu
- și 6. Petru Truța.

**Nr. 55.** Cu privire la p. VIII din raportul Consistorului plenar la propunerea comisiunei, Sinodul

aprobă votul uniform al Senatului școlar și al Consistorului plenar din Arad, prin care profesorul catichet din Timișoara, Alexandru Mihața, s'a decretat de definitiv în postul său, cu îndreptățirea la fondul de pensione în sensul dispozițiilor din Regulamentul fondului de pensione.

**Nr. 56.** Referitor la activitatea oficiilor protopresbiterale de sub districtul Consistorului aradan, cuprinsă în punct IX al raportului, la propunerea comisiunei :

Sinodul își exprimă regretele sale pentru stagnarea activității corporațiilor protopresbiterale din tractele Chișineu și Belinț și avisează Consistorul concenterent, să iee toate măsurile cuvenite pentru funcționarea regulată pe viitor a acestor corporațiuni.

Totodată Sinodul luând act cu plăcere de ameliorarea încasărilor, reacează Consistorul din Arad a lua toți pașii posibili și necesari pentru încasarea regulată și integrală a tuturor taxelor și diferitelor contribuiri eparchiale și în special a restanțelor, având a arăta la proxima sesiune rezultatul demersurilor sale, punând totodată în comparație cifrele de încasare cu încasările efective și în special ceea-ce privește contribuiriile de 4 fil. de suflet.

**Nr. 57.** Același raportor citește raportul Consistorului plenar din Oradea-mare, care :

în general se ia la cunoștință.

**Nr. 58.** În desbaterea specială a acestui raport, punctele I, II, și III, la propunerea comisiunei

Sinodul le ia la cunoștință.

**Nr. 59.** La punctul IV privitor la activitatea organelor și oficiilor protopresbiterale din districtul consistorului orădan, la propunerea comisiunei :

Sinodul cu plăcere ia la cunoștință rezultatele produse din partea oficiilor protopresbiterale, la încasarea diferitelor taxe și contribuiri eparchiale și invită pe Consistorul din Oradea-mare a stărui și pe viitor, ca toate aceste taxe și contribuiri să între și să se încaseze integralmente.

**Nr. 60.** În nex cu punctul V al raportului consistorului plenar, espirând mandatul de 3 ani al asesoriilor consistoriali dela senatele școlare și epitropești dela ambele consistoare, pe basa dispozițiilor Statutului-Organic, comisiunea propune, ear' sinodul :

enunță punerea la ordinea zilei în decursul acestei sesiuni a alegerii asesoriilor consistoriali ordinari și onorari dela senatele școlare și epitropești dela ambele consistoare, precum și îndeplinirea posturilor de asesori ordinari și onorari devenite vacante la senatele strins bisericești ale ambelor consistoare.

**Nr. 61.** La punctul VI al raportului Consistorului plenar din Oradea-mare, comisiunea propune, ear'

Sinodul și de astădată cu viuă plăcere ia act de visitațiunile canonice ale Prea Cuvioșiei Sale dlui Vasile Mangra, vicar episcopesc și totodată, pentru zelul și îngrijirile sale de binele bisericii și așezămintele ei îi exprimă stima și recunoștința sa.



### Suplementul N-rului 18.

Timpu fiind înaintat, după ce proxima ședință se anunță pe azi la 4 ore p. m., când va urma la ordinea zilei referada comisiunii bisericești, ședința de acum se ridică la orele 12<sup>1</sup>/<sub>2</sub> d. m.

Acest protocol s'a cefit și verificat în ședința a VII-a a Sinodului eparchial ținută la 17/30 Aprilie 1903.

**Ioan I. Papp,**

Archimandrit-președinte.

*Ioan Georgia,*

notar.

## Convorbiri

**între un cercător și un incredințat.**

**Asupra ortodoxiei bisericii orientale.**

De

**FILARET**

*Mitropolitul Moscvei.*

**Convorbirea V.**

**Cercătorul:** Actuala biserică romană recunoaște acest fapt?

**Incredințatul:** Autorii romani caută, în adevăr, a întuneca mărturiile acestui Sinod prin diferite îndoieli; însă o mențiune a acestui Sinod se află în corespondența lui însuși Papa Ioan VIII, care citează numele delegaților ce au asistat la acest Sinod. Iosif Briennius, autor care trăia pe la începutul secolului al zecilea, născut în Constantinopol, zice că în timpul său se conserva încă semnătura ce legații Romei pusese pe actele acestui Sinod. Zonara, Balsamon, Matias Blastar și chiar Gratian citează canoanele acestui Sinod.

Fragmente din aceste acte s'au conservat de Ioan X Beccu, patriarhul Constantinopolului, partisanul bisericii romane.

Și apoi, nu raportează aceasta, decât ca să te fac să cunoști vechea opinie a creștinilor occidentali; cât pentru biserică orientului, ea n'are trebuință de mărturiile acestui Sinod. În copiile Grecești a actelor sale, el poartă numele de *al optulea Sinod ecumenic*, și mai mulți îl consideră în adevăr ca astfel; dar' pentru-că creștinătatea occidentală se îndărătnicește a nu-i recunoaște acest caracter, biserică orientală, având în vedere *acordul ecumenic*, menține numai șapte, pe care nici biserică occidentală n'ar putea să le respingă.

Destul este să vedem inviolabilitatea generalei mărturisiri de credință sau a Simbolului, confirmată de aceste șapte Sinoade ecumenice. Dar' această inviolabilitate a Simbolului, biserică orientală o observă până acum cu religiositate, după

cum menține ea în ceea-ce privește constituția sa ecleziastică numai ceea-ce este prescris de aceleași șapte Sinoade ecumenice. Prin urmare, în ceea-ce privește confesiunea generală a credinței și constituțiunea, biserică actuală orientală și biserică cea veche ecumenică, sunt una și aceeași biserică.

Deci, precum am zis deja, că biserică romană s'a separat, în confesiunea sa de credință, de biserică veche ecumenică, este drept a zice și aceea, că biserică romană este care s'a separat de biserică orientală, și nu biserică orientală de cea a Romei, precum zice Catechistul frances.

**Cercătorul:** Ved că răsturnând o singură frază se reduce la nimica toată cestiunea separației bisericii orientale de adevărata biserică a lui Iisus.Cristos.

Cu toate acestea mi-se pare că în resonanțamentul Catechistului frances, asupra acestui subiect, sunt lucruri demne de un examen mai special!

**Incredințatul:** Ei bine! Să urmărim examenul nostru.

Autorul frances continuă:

*Sigur că atunci Grecii recunoșteau pe Papa de șef al bisericii, aceasta se arată prin cele șapte Sinoade generale ce s'au ținut în Orient, și la care întâietatea Papei a fost recunoscută autentic.*

În aceste cuvinte eu gădesc silogismul următor:  
*Întâietatea Papei a fost recunoscută.*

Prin urmare, Papa se recunoștea de șef al bisericii!

**Cercătorul:** Ei bine; ce gândești despre acest silogism?

**Incredințatul:** Mi-se pare că prin același silogism se poate proba contrarul de cea ce Catechistul frances voia să probeze.

**Cercătorul:** Dar' cum?

**Incredințatul:** Ascultă.

*Întâietatea Papei a fost recunoscută; prin urmare Papa nu se recunoștea de șef al bisericii.*

**Cercătorul:** Dar' cum dovedești că aceasta concludsiune este dreaptă?

**Incredințatul:** Ea este tot așa de dreaptă ca și concludsiunea următoare:

*Întâietatea Patriarhului de Constantinopol este recunoscută în biserică orientală; prin urmare nu se recunoaște Patriarhul Constantinopolului ca șef al bisericii orientale.*

**Cercătorul:** Înțeleg prea puțin aceasta concludsiune inversă.

**Incredințatul:** Examinează bine ce înțelegi prin cuvântul *întâietate*.

**Cercătorul:** Mi-se pare că acest cuvânt nu cere nici o explicațiune.

**Incredințatul:** Este de exemplu, vre-o întâietate între frați?

**Cercătorul:** Trebuie să fie.

**Incredințatul:** Dar' între un părinte și un fiu?

**Cercătorul:** Este ceva mai mult decât o întâietate.

**Incredințatul:** Dar' între un șef și un subaltern?

**Cercătorul:** Aci este un alt raport; nu numai o întâietate.

**Incredințatul:** Cum numești raportul dintre un șef și un subaltern?

**Cercătorul:** Autoritate sau putere.

**Incredințatul:** Nu vezi acum că, întâietatea se atribuie unuia dintre aceia cari n'au autoritate unii asupra altora?

Așa dar', din aceasta se vede anume concludsiunea ce am tras deja: *Întâietatea Papei* a fost recunoscută; prin urmare, nu se recunoaște *autoritatea Papei asupra întregii biserici*, sau altmintrelea zicând: nu se recunoaște *Papa de șef al bisericii*.

(Va urma.)

## CRONICA.

\* *Programa examenelor dela institutul ped-teol. gr.-or. român din Arad la finea anului școlastic 1902/3* este următorul: Luni 25 Maiu st. n. 8—12 c. IV. prep. Maghiară, Română, Istoria patriei, Univ. și Constituția. Marți, 26 Maiu st. n. 8—12 c. IV. preparandiste. 4—7 c. IV. prep. Cant și Tipic. Mercuri 27 Maiu st. n. 8—12 c. IV. prep. din celelalte studii. — Vineri 29 Maiu st. n. 8—12 c. IV. prep. privațiși. — Sâmb. 30 Maiu st. n. 8—12 prep. 4—7 teol. musica voc. și instrument. — Joi—Sâmb. 4—6 Iunie st. n. 8—12 examen scripturistice de cvalificațiunea învățătorească. — Mercuri 10 Iunie st. n. 8—18 c. I—III prep. Cant și Tipic. 4—7 c. I—II teol. cant și tipic. — Joi 11 Iunie st. n. 8—12 c. I. preparandial. 4—6 c. III. teol. cant și tipic. — Vineri 12 Iunie st. n. 8—12 c. II preparandial. 4—7 c. II. teologic. — Sâmb. 13 Iunie st. n. 8—12 c. III. preparandial. 4—6 conferință pentru censurarea scripturistice. 6—7 c. I—III prep. Gimnastica. Luni—Joi 15—18 Iunie st. n. 8—12, 4—7 examen verbal de cvalificațiunea învățătorească. — Vineri 19 Iunie st. n. 8—12 c. I. teologic. 4—7 școala de aplicație. — Sâmb. 20 Iunie st. n. 8—12 c. III. teologic. 4—7 conferință pentru stabilirea calculelor finale. — Dum. 21 Iunie st. n. Te Deum, publicarea clasificățiunilor. — Luni 22 Iunie st. n. 8—12 c. III. preparandiste. 4—7 c. II. preparandiste. Marți, Mercur, 23—24 st. n. 8—12 și 4—7 teologi privațiști. — Jot 25 Iunie st. n. 8—12 preparanzi prizatiști. — Vineri 26 Iunie st. n. 8—12 conferința finală. —

Arad, în ședința conferinței profesorole ținută în 26 Aprilie (9 Maiu) 1903.

\* *Comisari de examene.* Consistorul a numit de comisari pentru examenele finale dela școalele noastre poporale pe următorii domni învățători:

*Aug. Botoc* (Comlăuș) în protopopiatul-inspectorat al Aradului; *I. Mateica* (Izvin) în cercul B.-Comloș; *Iuliu Vuia* (B.-Comloș) cercul Belinț; *N. Nicorescu* (Timișoara-F.) Cladova-Leucusești; *P. Vancu* (Măderat) B.-Ineu; *Iosif Moldovan* (Arad) Buteni; *M. Vidu* (Halmagiu) Șilindia; *Nic. Boșcaiu* (Bodești) Chișineu; *Iuliu Groșorean* (Galșa) Halmagiu, părțile din comitatul Arad; *G. Petrescu* (Apateu) Halmagiu, părțile com. Hunedoara; *Protasie Givulescu* (Soborșin) Lipova; *Ion Tuducescu*,

inv. pens. cercul Radna, părțile dela Rădna-Cuvin; *P. Dirlea* sen. (Cuvin) cercul Radna, linia Radna-Soborșin; *Șt. Lucuța* (Pil) cercul Șiria; *Em. Ungureanu*, avocat, Timișoara, oraș și suburbii; *I. Ionaș*, Timișoara, comunele: Șag, Ghiroc, Moșnița, Remetea, Bazoș, Ianova și Cerneteaz; *Dim. Micu* (Șeitin), comunele din cercul Timișoarei: Hodoni, Calacea, Jadani, Seceani, Murani, Utvin, St. Mihaiul-român, St. Andraș, Becicherecul-Mic, Chinez, Bărăteaz, Monoștur, Săcusigiu, Munar, Bodroglu-Vechiu, Bodroglu-Nou, Fenlac, Beregșeu, Pobda, Pustniș și Ghiroda.

## Concurs.

Conform ordinului ven. Consistor din 11/24 Aprilie a. c. Nr. 1951 se escrie concurs, cu termin de alegere la **30 de zile** după prima publicare, pentru postul de preot-învățător din **Chișoros** — protopresbiteratul B.-Comloș.

Venitele acestui post, întru cât aleșul având evalueațiune pentru parochii de clasa primă și se va bucura și de întregirea de 664 cor. 59 fil. dela stat — s'a stabilit prin comitetul parochial, la 1632 cor. 59 fil.

Recurenții au a-și ajusta recursul cu testimonii pentru parochii de cl. I și în lipsa acelorora, se vor admite și reflectanți evalueați pentru parochii de cl. II; cari adresate comitetului parochial din Chișoros, să se trimită subscrisului oflcii protopresbiteral la Nagy-Komlos, având a se presenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și retorice.

Chișoros, din ședința comitetului parochial ținută la 27 Aprilie (10 Maiu) 1903.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu mine: PAUL MIULESCU ppresbiter și inspector școlar. 1—3

—□—

În virtutea rezoluțiunei Venerabilului Consistor orădan de datul 28 Martie v. a. c. Nr. 527/39 B. pentru îndeplinirea postului de capelan temporal pe lângă bētrānul preot Ambrosie Papp din **Groși**, se publică concurs cu termin de alegere de **30 de zile** dela prima publicare.

Beneficiul parochial constă: din folosirea ca fēnaș a cimiterului de 2 jugere; birul dela 180 case câte o jumătate măsură cucuruz despoiat și stolele îndatinate. Alegēndul capelan va beneficia de jumătate din aceste emolumente, precum și întregirea dotațiunei din vistieria statului, normată în lege pentru capelani de după pregătirile sale. Alegēndul va avea a se îngrijii singur de locuință.

Reflectanții până la alegere sunt poftiți a se presenta în sf. biserică din Groși pentru a celebra, predica și cânta: ear' suplicele adresate comitetului parochial din loc, vor avea a le înainta subsemnatului protopop în F.-Györös p. u. Tenke.

Se observă, cum-că alegēndul capelan va avea să propună studiul religiunei la elevii școalei din loc **Groși**, la 16/29 Martie 1903.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu mine: PETRU SERB, protopop.

3—3

—□—